

SZÉKELY-UDVARHELY

UDVARHELYVÁRMEGYE JOGÜGYI, KÖZIGAZGATÁSI, KÖZGAZDASÁGI, KÖZMIVELŐDÉSI ÉS SZÉPIRODALMI LAPJA

AZ UDVARHELYVÁRMEGYEI KÖZSÉGI ÉS KÖRJEGYZŐK EGYLETE, AZ ÁLTALÁNOS TANÍTÓ-EGYESÜLET ÉS A GAZDASÁGI EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Egész évre 10 K. Félre 5 K. Negyed-
évre 2 K 50 f. Külföldre egész évre 15 korona. Papok, tanítók,
gazdasági egyleti tagok- és közs. előjáróknak egész évre 8 K.
a tanító-egylet tagjainak, közs. és körjegyzőknek 7 K. — Egy
példány ára 10 fillér.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos

BETEGH PÁL.

Főmunkatárs: **FÜLEI SZ. LAJOS.**

HIRDETÉSI DIJAK: Hivatalos hirdetések 100 szóig minden
szó 4 fillér, azonfelül 2 fillér, magánhirdetések □cm.-ként 6 fillér.
többszöri közlésnél 4 fillérért közöltetnek. Nyílt-tér sora 1 K. Hir-
detés és nyílt-tér díja előre fizetendő. — Megjelen hetenkint
kétszer: csütörtökön és vasárnap.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: BETEGH PÁL könyvkereskedése, könyvnyomtató és könyvkötő üzlete (Kossuth-utca), hova minden e lapot érdeklő közlemények, előfizetések
M. kir. postatakarék és Clearing számla 10,489. sz. — Kéziratok vissza nem adatnak. — M. kir. postatakarék és Clearing számla 10,489. sz.

Egy kiállítás tanulságai.

Az Aradi Székely Otthon ka-
racsoni kiállítása bevégeződött s a végleges
leszámolást is megejtette a rendező bi-
zottság.

Ebből az alkalomból Koncz Gyula
kiállítási elnök és Dragos Arisztid titkár
átiratban értesítették a helybeli iparfejlesztő
bizottságot a kiállítás tanulságairól.

Az érdekes átíratot következőkben is-
mertetjük:

Volt itt a kiállításon minden. A leggyönyö-
rűbb műhímzéstől a legdurvább varrottasig, a leg-
finomabb vászontól — szöttes harisnya-posztóig, a
cserepedényektől a legsikerültebb drágakő-után-
zatokig, a legkezdetelegesebb famunkáktól a leg-
csinosabb butorokig minden.

A beküldött tárgyak december 15-én este
hozattak a vasutól be s a bejelentési ívek alap-
ján egy-egy bizottság által lettek átvéve. Jöttek
tárgyak, amelyek előzőleg be sem voltak jelentve,
megint a régen bejelentettek közül nagyon sok el-
se lett küldve. Az eladóra és a csak izlésre küld-
ött ásványvizek nagyrésze megfagyott; a Mol-
nár Dániel által Makfalváról küldött, természet-
hűen agyagból készített állatok legnagyobb része
a rossz csomagolás következtében eltörve érke-
zett meg.

Az átvett tárgyak jegyzékével s egyenkint
megszámolva a polgári-iskola dísztermében kü-
lönöző csoportokban, a kiállító nevének feltün-
tetésével, három napi és éjjeli megfeszített munka
után a legcsinosabban és tetszetősebben lettek
elhelyezve úgy, hogy a kiállítást Institoris
Kálmán városunk polgármestere december 18-án
a székely nép multjáról, jelenlegi helyzetéről és
jövőjéről tartva egy magvas beszédet, a nagy-
számban jelenlévő társadalmi előkelőségeknek és
a sajtó képviselőinek élénk részvétele mellett
megnyithatta.

A megnyitás után rendező-bizottságunk napi
biztosainak felügyelete mellett, a helybeli előkelő
urnók közreműködésével megkezdődött az elárusítás.

Az eredmény, daczára annak, hogy erköl-
csileg óriási volt, anyagilag sem igen maradt
mögötte.

Nagy érdeme van ebben a helybeli sajtó-
nak, amely az érdeklődést állandóan felszinen
tartotta, úgy, hogy naponta több száz ember
gyönyörködött az igazán szép kivitelű árucik-
kekben.

Már első nap lehetett látni, hogy a szé-
kelyudvarhelyi szép cseré-
páruk, a különféle gyékény-, háncs-
és vessző-árúk azok, melyeket Arad és
vidéke nélkülöz. Annymra, hogy már a második
napon, hogy a közönség vételkedvét kielégíthes-
sük, táviratilag voltunk kénytelenek újabb küld-
ményért a termelőkhöz fordulni.

A Csorba-féle tulipános ládák,
égetett festésű gyermekjátékok
háromszor lettek megrendelve.
A fedeles kosarakat, faedényeket,
kertiszékeket, a nádból, venyi-
géből, hasított mogyoró fából
készített asztalvédőket, lábtör-
lőket, de különösen a könnyebb ko-
sarakat, pinczetokokat mondhatni
kapkodták.

Nagy szükség van a különböző gazda-
sági eszközök, pl. csak könnyebb

jármókra, villa-, ásó- és kapanye-
lekre. Az igen csinos kiállítási taplómunkák is
kelendőségnek örvendettek s keresték a Lánckzy
Sándor fémaruit, ugyszintén a Balázs Ká-
roly által küldött képrámákat, eszter-
gályozott cizkkeit.

Ezek azok, amiknek véleményünk szerint
egyelőre piacot lehetne teremteni. Ezzel azon-
ban nem azt mondjuk, hogy a többi kiállított
tárgy nem nyerte volna meg a közönség tetszé-
sét. Sőt nagyon is! Ezeket azonban már csak
mint különlegességeket vásárolták. Mert eltekintve
attól, hogy ezek sokkal drágábbak, mint
a nyugatról beözönlő selejtes áruk, kiállításra,
csinra nem képesek azokkal a versenyt kiállani.
Itt a közönség már a nyugat izlését keresi s
nem képes egy-egy műremek varrottas munkáját
kellően értékelni.

A különféle lomos csergék, pokróczok
s gypaju készítményeknek egyelőre piaca nem
lehet, mert ezek nagyobb része szintén nem
állja ki a versenyt a város közönsége
által már megszokott és megkedvelt nagy-
disznódi pokróczokkal, melyek izlé-
sesebbek és olcsóbbak is.

Az udvarhelyi és háromszéki szötte-
seknek még a közel jövőben sem lehet
az Alföldön, vagy legalább is ezen a vi-
déken piaca.

Az asztalos munkák daczára, hogy
igen szépek és jók voltak, még sem képesek a
vasuti és kezelési, esetleges raktározási költsége-
ket fedezni, itt, ahol mondhatni az ország első
butorraktárai vannak.

Igen szépek voltak a Baikó Viola által
készített tárgyak, de semmi sem volt bennök, a
mi székely vagy legalább is magyar típusra em-
lékeztetett volna. A kiegészítő alakok ó-német di-
vat szerint, a virágok, képek mind idegenből
hozva. Tanácsos volna, hogy az ily ügyes és iga-
zán szép munkához székely, vagy magyar nép-
életből vett mintákat dolgozzanak fel.

A küldött cikkek árai, általánosságban
mondhatni drágák voltak. Az összeállított
gyűjtemények pedig azt árulták el, hogy ép a
keresett cikkek azok, melyek kismértékben ter-
metlenek s így ha piaca volna is, sem e vidék
igényeit ki nem elégíthetné, sem pedig székely
népünknek nem hozna segítséget.

Részünkről nagyon üdvös dolognak tartá-
nok, ha egy-egy kisebb, vagy nagyobb érdekeso-
port alakulna s egyesült erővel, többet állítva
elő hoznák áruikat a piacra. Egy ily érdekeso-
portozat nagyobb anyagot használva fel, olcsóbb-
ban jutna ahhoz, jobb minőséget kapna s így
jobb, tetszetősebb és olcsóbb árukat is készít-
hetne. Előnye lenne ennek a szövetkezetnek, hogy
nem kellene minden egyes termelőnek önmagá-
nak keresni piacot, nem lenne külön-külön min-
denik egy élelmes kereskedő esetleges zsarolásá-
nak kitéve, áruinak vételárát nem tennék ugyan-
ezektől függővé, hanem azt önmaguk állapítva
meg, hoznák forgalomba.

Igy a közönség már első, vagy mondjuk
második kéztől kapná azt, mit idáig 4—5-ik
kézből kellett drágán megvennie.

E szövetkezetekbe be kellene vonni a szé-
kely értelmiségeket, felkérni a szervezésre az
Iparfejlesztő-bizottságokat, a Székely Társaságo-
kat s közös akaratú, egyesült erővel, nagyobb
kereskedelmi városokban állandó raktárt, vagy
mondjuk székely-bazárt rendezni be, egy üzleti
szellemmel bíró, megbízható ember vezetése
mellett, kinek fix áron, esetleg elszámolásra len-
nének az áruk átadandók.

Mi ez eszmét megpendítettük, a kivitelhez
innen a távolból már csak jóakarattal, a se-
gítésre való tettvágyunkkal járulhatunk hozzá, ha
ez esetleg a megvalósulás állapota felé kö-
zeleg.

Minden elmulasztott perc egy falat kenyé-
ret von el s minden nap egy vándorbotot ad a
szegény székelynek. Az értelmiség feladata a
mozgalmat megindítani s a székely-ipart, mely
már meg van, fejleszteni, izlésessé, versenyké-
pessé tenni. Hisz csak tárlatunkon is 44-en vet-
tek részt. De hányan és hányan maradtak ki?
Egyik, mert talán nem volt tőkéje, mivel egy
szebb darabot előállított, másiknak nem volt
meg a szállítási költsége, harmadiknak a kedve,
negyediknél hiányzott üzleti szelleme.

Tárlatunkon, mint előbb említettük, 44-en
vettek részt 2926 darab kiállított tárggyal 7815
korona 63 fillér értékkel. Legerősebben volt kép-
viselve Udvarhelymegye, honnan az Iparfejlesztő
bizottság lelkes munkája következtében 22 ki-
állító 2351 korona 56 fillér értékű cikket állí-
tott ki. A Székelyföld többi részeiből 22 kiállító
5464 korona 7 fillér értékkel szerepelt. Otthon-
unk a tárlaton kiállított tárgyakat 9000 korona
erejéig úgy tűz, mint betörés ellen biztosította.

Napi bevételeink a napi biztos, az ellenőr
és pénztáros által állapítottak meg s a végleszá-
molást az erre kiküldött bizottságunk másolatban
csatolt jelentése szerint 2660 korona 24 fillérrel
ejtettük meg. A leszámolás megtörténte után in-
tézkedtünk, hogy minden egyes kiállító, kiknek
el nem adott áruit már január 7-én vasutra ad-
tuk, megkapja a hiányzó áruinak értékét is.

Végül midőn van szerencsénk a kiállításon
résztvevők neveit s küldött áruknak értékét kö-
zölni, nem mulaszthatjuk el, hogy hálás köszö-
netet ne mondjunk.

A marosvásárhelyi Kereskedelmi és Iparka-
marának azon farsztó és lelkes támogatása,
melyben Otthonunk e törekvésért, annak első
mozzanatától az utolsóig részesítette, a szé-
kelyudvarhelyi Iparfejlesztő-bi-
zottság önfeláldozó és igaziszé-
kely vérről tanuskodó igyeke-
zete és a marosvásárhelyi Székely Társaság
testvéri érdeklődése voltak azok a bennünket is
lelkesítő motívumok, melyek kiállításunk sikerét
biztossá s a jövőre kihatóvá engedték tenni.

Van reményünk, hogy kitartással, egyesült
erővel megkezdett célunk elérjük s farsadtá-
gunk gyümölcseit ha mi nem is, de késő uno-
káink élvezni fogják. Adja Isten, hogy úgy
legyen.

Az egyenes adók reformja. A pénzügyminisz-
tériumban évek óta készítik elő az egyenes adók
reformját, melyre nézve rengeteg adatgyűjtemény
áll a kodifikátorok rendelkezésére. A M. N. érte-
sülése szerint az egyenes adók reformja ki fog
terjedni az egyenes adók kezelésére is. Főként a
községek adókezelésének terhein fognak nagy
mértékben segíteni az újítások révén, mert a köz-
ségi adókezelés tekintetében van a legtöbb nehé-
ség. A községekben az adóhátralékok miatt a vég-
rehajtást a községi és körjegyzők vezetik, akik
emiatl számos kérvényt nyújtottak be a kormány-
hoz, hogy ezt a terhes munkát vegyék le vállai-
ról és bizzák más, alkalmasabb közegekre, mert
a községi előjáróság, nevezetesen a községi és
körjegyzők munkaköre más, közigazgatási teen-
dőkkel folyton szaporodik. Mindez sürgőssé teszi
a közadók kezelésének reformját. A nagy gonddal
készülő reformjavaslat-tervezeteket nemsokára be-
fejezik.

A székelyföldi bajok s azok legfőbb gyógyítási módjai.

— A székelyföldi kormánybiztos urhoz. —

VII. 1—18. folyt.

Népnevelés, s annak a felnőttekre is kiterjesztése módjai. Akadályok.

A katonát alulról végig fel mindennap számoltatják. Az általok jogtalanul kicsinyelt jegyzőt gyakran rendbirságolja és szökteti a szolgabíró, ezt az alispán, az alispánt a miniszter, a minisztert a törvényhozás, a törvényhozást a sajtó. Így megy ez a községi biztost az iskolájában. Igy csupán az általa megtartott s hihetőleg még kedvezően is bíralt zárvizsgai eredményről egymaga által készített érdemsorozati adatok sem megbízhatók, s azokra senki sem támaszkodhatik biztosan, sem miniszter, sem országgyűlés, következésképp a jutalmazásoknak sincs kétségtelen alapja.

Ugy vélem, hogy a papságot belé kell vonni az alapvetésbe. Iskolalátogatóknak és vizsgáló biztostoknak kell kinevezni a községi és állami népiszkolákhoz is, még pedig a netalán barátságos vagy más érdekű elnézések megelőzése szempontjából nem helybe, hanem a közeli falukba, még pedig szükség esetén méltányos napi- és fuvardíj mellett is. Ez százszor inkább kifizetné magát, mint ama fuvar- és napdíj, melyet most gyűlések alkalmából ezek az urak kapnak, mely nélkül ezen saját dolgaik igazítására sem mennének el, pedig tulfelől folyton lármáznak fizetésemelésért stb.; egyházi emberek, megyei képviselők stb. anélkül is elmennek.

A középiskolákat időközben is sakkban tartja a tankerületi főigazgató, vizsgákon ez és a miniszteri biztosok. Az egyes néptanítóknak sem árt egy kis kura.

Meg vagyok győződve, hogy általában a magyar, főleg pedig a székely népiszkola hihetetlen lendületet nyer, ha akár ez, akár más hasonló intézkedés meglesz. Kimondom, hogy még így is évtizedek múltán sem lesz ott a magyar nép- és középiskola s népnevelés, ahol ma a szász felekezeti iskolák állanak; de hát évtizedek múltán minő fokon lesznek ezek?!

Ez, vagy hasonló intézkedés új szellemet és ható erőt impregnál a tanító karba is, mert a félsznek nagyobb hatása van általánosan minden tekintetben, mint az egyénre bizott személyes buzgalomnak.

Ezenkívül kötelezni kellene minden iskolát arra, hogy a tanszak alatt legalább havonként egy ingyenes szombati estélyt tartson a gyermekekkel szavalással, énekléssel, párbeszédnek előadásával a szülők s általában a nép számára. A téli időben pedig gazdasági s más tárgyú felolvasó estélyt szintén a nép számára, szintén ingyen a felnőttek énekléseivel és szavalásaival fűszerezve. Ez a gyermekek között nagy versenyt teremt, s még egy annyit tanulnak, mint a rendes tanórákon. A nép érdeklődését felkeltené s korcsomáktól és egyebűnnen elvonná.

Az bizonyos, hogy ez esetben nem igen érne a tanító ur kamatszédre járni, percsináló tanácsok és peres iratok díjas készítésével, vagy haszontalan és békerontó hirhordással, telekkönyvek díj melletti vizsgálásával és pereléssel foglalkozni, mert olvasni és tanulni kellene önmagának is.

Természetesen itt és e czélból gondoskodni kellene felolvasásokat tartalmazó füzetekről, melyeket használhasson pap és tanító, mert nem lehet mindenkitől azt követelni, hogy a népre nézve fontos minden kérdés tárgyában jártas s emellett fejlett író is legyen. Különben is más dolog egy tárgyat prédikáció alakjában, ismét más felolvasás alakjában, s újra más hírlapi czikk alakjában vitatni.

A prédikációt többnyire elszunyadják s a fiókban házi kincsnek marad örökre, ha t. i. megvolt írva. A hírlap egyik naptól a másikig él. Olyan, mint a záporosó. Érkezik és tovább fut. A kidolgozott és füzetekbe foglalt felolvasások közkinccsökké lesznek, s az irodalomnak egy oly népies ága áll elő, melynek hatása kiszámíthatatlan jelenben és jövőben. Felette nagy kár, hogy a gazda és iparos körökben, liceumokban stb. előadott felolvasások olvasó kinyomatásáról és terjesztéséről is nem gondolkozik valaki. Valóságos kincsek vesznek így el.

A falusiaknak szánt ilyen felolvasni valót egyszerű nyomtatott füzetekben a tanügyi kormány az iskolának megküldeni s abból a tanítók és papok vagy mások az estélyeken kellő élenséggel felolvasni. Hasonlóan gondoskodni a kormány falura gyermekeknek és felnőtteknek való oly szavalmányi versgyűjteményekről is régibb és újabb költőkből, melyek általános érvényű szépségeiknél fogva a szavalni vágyóknak is felkeltik a kedvét már ismeretlen voltuk által is. Ezekhez járulna egy ide kellő könnyű menetű dalkönyvecske 2—4 hangra írva. Mindezek sokszorosan kitermennék a rájuk fordított aránylag csekély költséget. Szavaló, felolvasó és dalestélyek adnának a népnevelésnek olyan lökést, aminő még nem történt.

Ez a három füzet 4—5 évig minden évre újakat és újakat foglalna magában a szükséghez mérten, legalább hozzávetőleges számu darabokkal. Akkor már nagyrészt ismeretessé válva, főleg a felolvasási és szavalmányi füzeteket nagyobb mennyiségben küldve, azok jutalmak gyanánt a végző iskolások között kiosztásra kerülnének örökös olvasmányul a nyertesek családjainak. Ez lenne az irodalom nép közé levezetésének egyik legfőbb módja. A vetőmagot az állam előlegezné ajándékba, de a termés mindenesetre felülmúlja minden számítást. A többi éven át így egy finomabb szellemi táplálékra szoktatott nép és iparosság lenne aztán könyvvásárló közönséggé, mert ma még legfennebb naptárt veszen.

Az iparos tanonciskolák is alig érdemlik meg a jelenlegi elhagyatottságukban a költséget.

Az a többnyire fegyelmezetlen családból származó és fegyelem nélkül előserdült ifjuság nagy teher a hatalom nélküli tanítóra nézve. A tanórák legnagyobb része a regulázással telik el.

Az az iparhatóság a tagjai által esetről esetre jelen lehetne rendre minden tanórán, a hatalma alatti rendőrség pedig felvigyázhatna, hogy hazamenetelkor az utcákat ne fordítsák fel, s lármás verekedéseket ne rendezzenek egymás között vagy másokkal; ne káromkodjanak és csuf beszédeket ne beszéljenek. Az ifjuságnak ebben a részében van egyfelől a legnagyobb remény, ha már civilizált iparosságot akarunk nevelni. Ennyi figyelmet bármilyen költséggel is megérdemel ez a ma még nyers anyag, jövőben pedig nagy töké.

Megfelelő felolvasási füzetek, mint fennebb.

Mindezek nélkül a statisztikai adatok mitsem érnek. A megfékezést lehetővé tenné elzárás, bőjtöléssel és a felszabadítási idő megnyújtása előzetes figyelmeztetéssel szülőknek és ifjaknak. A talán még nyersebb katonai legénységet is megfékezi a bőjtös elzárás és a szolgálati idő megnyújtása.

Főleg a falukba szánt felolvasások szerkesztését alig lehetne kávéházi újdondászokra, városokban élő tanároknak, s még kevésbé a legtöbbnyire felette szűk látókörű tanítóknak bízni még most egyelőre. A városiak nem ismerik a nép körülményeit, észjárását, nyelvét. Ide olyan emberek kellenének még illő díjazás mellett is, kik ismeretesen nemcsak a fenn uszó eszmékkel, hanem a néppel magával is. Ide a lehetőleg gyakorlott, hogy ne mondjam, mesteri toll kellene.

(Folyt. köv.)

Tan- és nevelésügy.

Az udvarhelyi róm. kath. espereskerületi tanítóegylet sóvidéki fiókköre f. évi február hó 18-án Szt-Léleken tartotta téli gyűlését, a melyet — a Pápa Ö Szentségének, pápaságának 25 éves jubileuma alkalmából — ünnepélyessé avatott úgy az elnök, mint a tagok lelkesedése, hódolatteljes tisztelete és lángoló szeretete a szent Atya iránt. A lélekemelő gyűlés lefolyása a következő volt:

Dél előtt 9 órakor a Szt. Lélek segítségül hívása után szt. misét hallgatott a testület, melyet főfisztelendő Süller István elnök, szt-tamási plebános mondott. Majd a helybeli róm. kath. iskola tantermébe összegyűlvén, a gyakorlati tanítások után, — melyeket László György helybeli és Péterffy Béla malomfalvi k. tanítók tartottak — Süller István elnök tartotta megnyitó beszédét, melyben kiemelve a Szent Atyának 25 éves jubileumát, vázolta a pápaság isteni eredetét, áldásos működését és hatását úgy hazánk, mint a világtörténelem eseményeire, kimutatja a pápaság rendithe-

tetlen voltát, majd áttérve a jelenleg dicsőségesen uralkodó Szentséges Atyánkra XIII. Leó pápára, találó szavakkal jellemzi az Ő bölcs kormányzását, s végül felhívja a testület figyelmét, hogy valamint a hatalmas uralkodókat, államférfiakat, nemzeteket, testületeket, egyeseket valami titkos erő készíti, miszerint önként meghajtsák a tisztelet, elismerés, ragaszkodás lobogóját az ősz Aggastyán előtt, úgy legyen e mai összejövetelünk is fiúi hódolatunk, engedelmisségünk, törhetetlen ragaszkodásunk és lángoló szeretetünk kifejezésének szentelve. A testület perczekig tartó éljenzéssel és tapsal adott kifejezést hódolatteljes érzelmeinek és ezen elnöki megnyitó beszéd hatása alatt a gyűlés lefolyása mindvégig a Szent Atya ünnepelésének lett szentelve. A megnyitó után a testület Gál Sándor karnagy vezetésével »Hymnus a pápa királyról« című négyes szólamu éneket adott elő, majd Gál Imre szentkirályi k. tanító szavalt el nagy hatással ezen alkalomra írt saját szerzeményű »XIII. Leó 25 éves pápai jubileumára« című költeményét, mire ismét ének következett »Hol Szent Péter sirba téve« cz. hymnus előadásával. Ezután Tállyán Imre fancsali tanító szavalt el a »Dalt Rómának« című költeményét, utána pedig Bálint József oroszhgyi tanító a »Vatikán« című költeményt adta elő; mindkét előadó gyönyörű szavalata nagyban emelte az ünnepély fényét. Befejezésül a testület »XIII. Leó pápa jubileumára« című négyes szólamu éneket adott elő. Mindezek lefolyása után elnök felszólalva, meghatótt hangon örömteljes érzelmeinek ad kifejezést, hogy a testület teljesen hivatásához méltóan ülte meg ezen ünnepélyt, hálás köszönetét fejezi ki ezért úgy az egyes előadóknak, mint az egész testületnek; a gyűlés pedig zajos éljenzéssel tüntetett szeretett elnöke mellett, mint ki ezen ugyszólván rögtönzött ünnepélynek kezdeményezője és szerzője volt és egyben Bajna Ferencz farkaslaki plebános indítványára egyhangulag elhatározza, hogy a mai elnöki megnyitó szóról-szóra a jegyzőkönybe beiktattassék.

Öt percz szünet és a mult gyűlés jegyzőkönyvének felolvasása s hitelesítése után következett volna Bálint Zoltán etédi k. tanítónak paedagogiai tárgyú felolvasása, a testület azonban, hogy a gyűlés ünnepélyes volta annál inkább ki-domborodjék, ezen felolvasásnak a jövő gyűlésre való halasztását határozta el s ugyanezen tekintetből a szokásos bírálatoktól is elállott. Következett a jegyzőválasztás, melynek folyamán Gyurcsovecz Károly ülkei tanító újra 3 évre egyhangulag megválasztatott.

Ezután elnök megemlékezik arról, hogy a kerületi papság a mult hó folyamán ünnepelte meg a helybeli esperes-plebános, mélt. Péterffy József ur papságának 40 éves jubileumát, megvan győződve arról, hogy a testület érzelmeivel találkozik akkor, a midőn a gyűlésnek alkalmat ad arra, hogy ezen kiváló egyházférfi, ki a tanítóságnak mindenkor lelkes támogatója és barátja volt, jeles érdemeiről megemlékezzék. Az volt a szándéka, hogy a gyűlést testületileg vezesse tiszteletgésre az esperes urhoz, sajnos azonban, hogy ő méltósága ágyban fekvő beteg s így a testületet nem fogadhatja; indítványozza, hogy a testület meleg érzelmei az esperes ur iránt, valamint ő méltóságának kitűnő érdemei a jegyzőkönyvben megörökíttessenek. A testület ezen előterjesztést zajos helyesléssel magáévá teszi, az esperes-plebános urnak a Mindenhatótól még számos éven jó egészséget és erőt kíván és tiszteletteljes érzelmeinek ő méltósága előtti kifejezésére az elnök vezetésével Kerecsy Lajos és Gyurcsovecz Károly tagokból álló bizottságot küld ki.

A gyűlés lefolyása után ezen bizottság küldetésének eleget téve, az esperes-plebános ur meghatótt hangon mondott köszönetet, kérte a tanítókat, hogy őt továbbra is jóindulatukban tart-sák meg.

Barabás József bogárfalvi és Tállyán Imre fancsali községi tanítók bejelentik a fiókkörbe való belépésüket; elnök pedig bemutatja és szívélyesen üdvözlí Fuchs Gusztáv atyhai plebánost, mint körünknek új tagját; a gyűlés a bejelentéseket és a bemutatást rokonszenvesen fogadja.

A jövő gyűlés helyének és idejének megállapítása után elnök ismételt megemlékezve mai gyűlésünk kiemelkedő momentumáról, a gyűlést lelkes szavakkal berekeszti.

Gyurcsovecz Károly
fiókköri jegyző.

Vidéki levél.

Etéd, 1903. febr. 21.

Tekintetes Szerkesztő ur!

Az etédi olvasókör és dalárda által folyó évi február 7-én kiküldött meghívók alapján (mely szerint dr. Darányi földmívelésügyi miniszter ur Székelyföldünk népe életének jóindulatú magas látogatására rendezett ünnepély tartatott meg) köteleztem magamat, hogy az ünnepélyen megjelentek felülfizetését hírlapilag nyugtáztatom.

Ezen kötelesség folytán legyen szabad kérem a tek. Szerkesztő urat b. lapjában közzétenni azt, hogy az országosan megcsappant pénztelenség mellett is az ünnepély szépen sikerült: Gálffy Kálmán 4 K. Major Mózes, Marosy Róza 2-2 koronát. Csia Kálmán, Fancsali Áron, Bakó Dániel, Spráncz Mária, Szentkirályi Árpád, Lőrincz József, Birtalan Sándor, Mére Ferencz 1-1 koronát. Török Lajos 80 fillért. Rozsondai István, dr. Nagy Lajos, Gagy Lajos Gothárd Ferencz, Simon Mózes 50-50 fillér. Miklós Gábor, Jakab Mihály, Molnár Lajos 40-40 fillért. László Ferencz 20 fillért. Szilágyi Mártonné, Bálut László 10-10 fillért. Összes bevétel volt 120 korona 90 fillér, kiadás 29 korona 54 fillér, tiszta jövedelem 91 korona 36 fillér, mely összegből felerész az olvasókör pénztára javára, másik felerészt a dalárda javára annak pénztárába utalványoztam.

Miután a fenti előfizetőknek a nyilvánosság előtt kulturális céljainkra tett felülfizetésüket szépen megköszönöm, egyidejűleg arra is kérem tekintetes Szerkesztő urat, méltóztassék megengedni, hogy a nyilvánosság előtt tekintetességnek is köszönhessem meg azon szíveségét, melylyel testületünket anyagilag is szíves volt támogatni azzal, hogy a szép kiállítású meghívókat kegyes volt ingyen előállíttatni s ezáltal 8 koronával egyesületünket megajándékozni. Szavam visszhangra talál az iránt, midőn nemsokára Szerkesztő urat, a közügyek terén szerzett érdemei némi elismerésül, olvasókörünk disztagjának meg fogjuk hívni.

Tisztelettel:

Gagyhy Lajos,
r. bizottsági elnök.

Tisztelt Szerkesztő ur!

Február hó 24-én délelőttre a vármegyeház kistermében a székelyudvarhelyi kir. pénzügyigazgatóság összegyűjtötte az összes udvarhelyjárási jegyzőket, bírókat és adószedőket s ott Szarka titkár ur az adókiivetés és előírás, valamint könyvelésekről előadást tartott.

Mint hogy ezen eljárásokat meglehetősen ismerjük, talán sokan nem is figyeltek az előadásra, míg Gálffy István fenyédi jegyző ur vitába nem bocsátkozott, de midőn Gálffy István fenyédi jegyző ur az »Állami pénzügyigazgatás« I. r. III. cikk IV. fejezet C) pontja alól kiolvasta, hogy »Ha a földbirtokos, vagy haszonbérlet csupán a tulajdonát képező, vagy általa bérlet erdő, vagy mezőgazdaság nyers (állati, vagy növényi) termékeit értékesíti, ebbeli tevékenysége III. oszt. kereseti adó alá eső foglalkozással nem minősül« s mégis, ha a községek és árvák egyes padagai, vagy földbirtokai fűtermése évenként kiadatik, mindig III. oszt. ker. adóval rovatnak meg a haszonbérlet. Erre hosszabb eszmecsere után előadó ur is kijelentette, hogy az ilyenek bérleteknek nem tekinthetők, de mert erre nézve még döntvény nincsen, arra kérte a jegyzőket, hogy a beváltásokat csak tétessék meg és az adókiivetést folyamodtassák meg, hogy felsőbb hatósági döntvényt provokálhassanak.

Ezek után Gálffy István fenyédi jegyző ur azon nézetének adott kifejezést, hogy ezen értekeztet célját abban látja teljesen érvényesülni, ha abból a népre adóelengedések származnak és éppen ezért felolvassa a m. kir. pénzügyminiszter 1899. évi 76260. számú határozatát, mely szerint a m. kir. pénzügyigazgatóságok utasítva lettek, hogy 1899. év július 1-től kezdve a boritaladó és a huszfogyasztási adó beszedési jogának bérbevétele után kivett III. oszt. ker. adók adótárgy megszűnése czímen törölendők hivatalból s mégis ez ideig ezen adó törölve nem lett, miután a legkisebb község is ezen töröllel 5 koronát vissza kap, tekintve, hogy 134 község van és ezen felül a város is nagy összeget tesz, jónak látja itt figyelmeztetni az előjáróságot, hogy ezen adó visszautalásáért folyamodjanak, mert az egész vármegye területét figyelembe véve 4000 koronát tesz ki ezen méltatlanul beszedett adó.

Előadó titkár ur minden tekintetben igazat adott Gálffynak és kijelentette, hogy ha fel lesz hiva folyamodás után, a törlést azonnal eszközölni fogják illetékes helyen.

Majd a töke kamat-adónál felhozta ismét Gálffy jegyző ur, hogy az 1875. évi XXII. t.-cz. 2. §-a 14. pontja világosan kimondja, hogy töke kamat-adó alól kivételnek a 630 koronát túl nem haladó kamat, vagy életjáradék, amennyiben az illető fél összes jövedelme adósságainak levonása nélkül a nevezett összegnél nem több s mégis szándékosan megadóztatnak olyan perekből származó követelések is, melyeknek kamata nincsen s amelyek gyakran abból származnak, mert a váltó elfogadó tartozását nem fizeti, a keresetek per után szorítják rá és ezért a kezesek töke kamat-adóval rovatnak meg. Ezen szabálytalan ságok megszüntetésére felkérve előadó urat, előadó titkár ur kijelentette, hogy a jelzett esetek szabálytalanok s amennyiben ő hozzá lesz beosztva az esetleges folyamodvány, a törléseket visszamenőleg is eszközölni fogja.

Még ez adó nemnél felolvassa Gálffy jegyző a m. kir. közg. bíróság 1898. évi 9165. számú határozatát, mely szerint: »Az 1883. évi XX. t.-cz. 3. §-a alapján bérbeadott vadászterületek bérösszege után a község járadék-adót fizetni nem köteles« és sajnálatát fejezi ki, hogy ennek dacára az összes községek vadászati hasznóbéré megadóztatott.

Miután ezen adó az egész vármegyét közel 4000 korona igazságtalan adóval terheli, alkalmasnak látja itte helyen figyelmeztetni az előjárókat a jelzett adók megfeleltetésére és azt is megjegyzi, hogy a felebbezések nem bérmentve adandók be posta után, hanem a jegyzőknek joguk van hivatalból felterjeszteni.

Előadó titkár ur Gálffy jegyző szavait mindenben elfogadván, a törlés eszközölését kilátásba helyezte és még a székely nép érdeket mélyen érintő jóindulatú törlések módozatait előadván, délután 1 órakor az értekezletet kölcsönös éljenzés után bekecsztette.

Adóügyi téren ekkora és ily eredményes mentési akció ez ideig még nem történt, székely népünk nevében szólok, remélem, ha azt kívánom, hogy sok ilyen titkárt és sok ilyen jegyzőt adjon az Isten s akkor talán Székelyudvarhely adóügyi osztálya is sok méltatlan adótól megmentheti a közönséget.

Egy vidéki adószedő.

Különfélék.

Két részvény.

Az influenza divatos betegség s az én időmben hírebből sem ismertük, -- a korról azonban haladni kell és én immáron három hét óta őrizem a szobát. Ez a körülmény azonban nem annyira érdekes, mint inkább kellemetlen reám nézve.

És itt most mindjárt eleve kijelentem, hogy a czimulirt részvényeknek csupán annyi közük van az én influenzámhoz, amennyiben részvényesnek lenni adott körülmények között jó, az influenza azonban feltétlenül mindig rossz.

Hát egy beteg vén ember csak olvas s minél unalmasabb a szoba, annál többet olvas és kontemplál az olvasottak felett.

A Gergely-féle kalendárium szerint ma februárius 27-ike vagyok és én még február 20-án olvastam Benedek Elek lapjában a »Magyar Világ«-ban: Egy hajszavége czimű, székelyudvarhelyi(?) tudósítást. Mind vártam, hogy nálam hivatottabb ember szól majd valahonnan a dologhoz, de a mai napig hiába vártam. Ez adta kezembe kalamusomat...

Az igazság ugyanis igazság marad minden körülmények között, még akkor is, ha, mint a »Magyar Világ« írja, nincsen jog, törvény és igazság.

Az igazság pedig ebben az esetben az, hogy a »Magyar Világ« czimű lap részvényekre indult meg s annak az állítólag üldözött székelyudvarhelyi felsőbb leányiskolai igazgatónak 2 »Magyar Világ« részvénye van. Hollay Arthur főispán urnak azonban egyetlen egy sincs. Nincsen részvénye Sándor Mózes kir. tanácsos, nyugalmazott tanfelügyelőnek és a fejemet merném egy fületlen gomb ellen feltenni, hogy nincsen Sziklay P. Gyula kir. tanfelügyelőnek sem.

Hát itt az igazság a két részvényben van.

Ha én indítottam volna a »Magyar Világ«-ot és én lennék 36-38 éves, valószínűleg nálam is az adott körülmények között talán ez lenne az igazság. Azaz, hogyha az általam szerkesztett Székelyegyleti naptárban Sándor Mózes kir. tanácsosról egyszer egy szép és igaz közlemény jelent volna már meg, még sem helyezkedtem volna 2 részvényért azzal ellentétbe s nem helyezkedtem volna volt lapomnak, a »Magyarság«-nak általam írott cikkeivel sem.

Én azonban már nem vagyok 36-38 éves, hanem hetven, öreg és beteges s bizony nálam, az igazság, közel a sírhoz csak egyféle-még akkor is, ha Helta Ferencz képviselőnk-ről van szó és még akkor is, ha Weisz Bertholdról, a nagyajtai képviselőről.

Egyféle lévén az én igazságom s nem fügven senkitől és nem várva semmit, bátran kimondom, hogy azt a bizonyos felsőbb leányiskolai igazgatónt nem üldözte senki s nem üldözi ma sem.

Én Hollay főispánt személyesen nem ismerem s nem ismerem Sziklay tanfelügyelő urat sem, azt azonban egész határozottan állítom, hogy talpig gavallér, igazságos ember s erről meggyőződött már régen Udvarhelyvármegye közönsége s ha a »Magyar Világ« ezzel ellenkezőket állít, bizony kilátszik a... két részvény.

sz. d.

— **Időjelzés** a meteorológiai intézet február 28-iki távirati jelentése szerint: Enyhe, szeles, sok helyütt csapadék.

— **Kirendelés.** Bodolla Gábor dr. kir. törvényszékünk elnöke, Teutsch Károly helybeli kir. segéd-telekkönyvvezető, a Gaibel Rezső nyugdíjazása folytán megüresedett homoródokládi telekkönyvvezetői állás ideiglenes betöltésére, helyettesnek kirendelte.

— **Eljegyzés.** Kállay Ferencz óczfalvi ev. ref. lelkész eljegyezte Kovács Mariskát, Kovács Mihály áll. isk. igazgató-tanító kedves leányát Parajdon.

— **Nőgyesületi fillérestély.** Nőgyesületünknek legközelebbi fillérestélye márczius 4-én lesz. Ez alkalommal is sikerült a rendezőknek olyan műsort egybeállítani, mely az estély sikerét biztosítani fogja. Szavalni fognak: özv. Groákné, Szabó Kata és dr. Fodor Boldizsár; hegedűn játszanak Zakariás József és Bedő Béla. Lesz ezenkívül »Szerencse-kosár« is. A rendezői tisztet dr. Lukácsffy Istvánné, Mezei Ibolyka és dr. Imreh Domokos teljesítik.

— **Alapszabály megerősítése.** Az udvarhelyvármegyei általános tanító-egyesület alapszabályait a vallás- és közoktatásügyi miniszter jóváhagyási záradékkal ellátta s azokat a kir. tanfelügyelő az egyesület elnökének megküldötte.

— **Rákosi Jenő üdvözlése.** A »Budapesti Hírlap« február 26-iki száma a következőket írja: Az udvarhelyvármegyei jegyzői egyesület, mint annak idején jelentettük, január 24-én tartott közgyűlésén jegyzőkönyvileg üdvözlötte Rákosi Jenőt főrendiházi taggá való kinevezése alkalmából. Az erről szóló jegyzőkönyvi kivonatot most küldte meg Rákosi Jenőnek az egyesület elnöke, Gálffy István fenyédi körjegyző a következő sorok kíséretében:

A székely nép mindenha ismeretes volt arról a tulajdonságáról, hogy hazája nagy fiaihoz szívből ragaszkodik. Mi, a nép vezetői, magunk is székelyek, lehetnénk-e rosszabbak fajunknál? Udvarhelyvármegye legmagyarabb vármegyéje az országnak s ősi anyafészke a székelységnek. Zandirhám rabonbán népének közvetlen elöljárói járulnak tiszteletteljes üdvözlötükkel az izzó magyar fajszertet vezére elé s kéri a maguk részére Méltóságod kegyes jóindulatát.

Maga a jegyzőkönyvi kivonat, amely az üdvözlést tartalmazza, a következő:

Betegh Pál egyesületi tag javasolja, hogy a közgyűlés üdvözlje közéletünk egyik kimagasló nagy alakját, Rákosi Jenő lapszerkesztőt, főrendiházi taggá történt kinevezése alkalmából. Határozat. Az elnök a jegyzői egyesület következő egyhangulag hozott határozatát hirdeti ki: Udvarhelyvármegye jegyzői egyesülete jóleső örömmel veszi tudomásul a valódi érdem ily nagy kitüntetését és méltó érzelmének ad kifejezést, midőn jelen jegyzőkönyvi határozat kapcsán Rákosi Jenő főrendiházi tag urat szívesen és legnagyobb örömmel üdvözlí és eme érzelmek tolmácsolására fölkéri az elnökséget és az indítványozó egyesületi tagot.

— **Kitüntetett gazdasági cseléd.** Szabady Tivadar, az oklándi járás h. főszolgabírája, mult vasárnap fényes ünnepség keretében adta át Pál Ferencz vargasi lakosnak, a munkában és becsületben megőszült gazdasági cselédnek Darányi Ignác dr földmívelésügyi miniszter ajándékát: a diesérő oklevelet és 50 koronát aranyban. Szabady főszolgabíró igen szépen ecsetelte a gazda és cseléd közötti viszony áldásos hatását közgazdasági életünket tekintve is. Különösen kiemelte, hogy a becsületes, szorgalmas cseléd itthon is megélhet. Nem kell a kenyérért idegenbe menni, ahol, valamint itthon is csak a magyarok czéges csufjai lehetnek.

— **A vármegyei központi választmány** e hó 4-én ülést tart, melyen a jövő évi választójogosultak névsorának kiegészítésére bizottságokat választ.

— **A közigazgatási tisztviselők** e hóban Budapesten megtartandó kongresszusára Damokos dr alispán is fölutazik.

— **Kör- és községi jegyzőink** memorandumát az országgyűlés kérvényi bizottságához utalta a képviselőház.

— **A polgári önképző egyesület** hétfői fillérestéje minden tekintetben fölülmulta az eddigieket. Az egyesület nagytermét szorongásig megtöltötte a közönség. Ezuttal két 1 felvonásos szindarab került előadásra: A „Nászutazás” és az „Adóvégrehajtó”. Az előbbi francia vígjáték egyes helyeken kissé sikamlós részekkel bír. Ajánljuk a rendezőségnek, hogy a francia vígjátékokkal felhagyva, a magyar irodalom termékeiből juttasson színre szívet és lelket nemesítő darabokat. Ráduly Irma, ifj. Szemerjai Károly, Wallinger István és Biró Árpád igen jól megállották helyüket. A két darab közti szünetet Dózsa Sarolta Nyilas Samunak: „A bűnösség éjszakája” című drámái költeményének hatásos elszavalásával töltötte be. Valódi érzéssel és tudással szavalt. Ki is jutott bőven a tapsból. A másik darab az „Adóvégrehajtó” oly precíz előadás volt, a milyent ritkán van alkalmunk műkedvelőktől látni. Ugy a darabnak kedves, vonzó meséje, összefüggő előadása, mint a szereplők ambiciózus versengése meglepő volt. Mészáros Róza kedves megjelenésével, gyakorlott játékkal mindvégig gyönyörködtette a közönséget. Méltó partnere volt ifj. Szemerjai Károly, kit szintén kiváló műkedvelőnek ismerünk. Weigel Gyula, Sándor Ferencz, Biró Árpád nagyban emelték a darab sikerét. Végül Fischer Ferencz rendezőt kell kiemelnünk, aki valódi önzetlenséggel végzi a rendezői teendőket. A holnapi fillérestéjét Ráduly Irma, Bartók Anna, Szöcs Oszkár, ifj. Izsák Lajos rendezik. Szaválnak: Pék Róza, Weisz Juliska és Csergő István; felolvas Weigel Gyula.

— **Iparfejlesztő bizottságunk** — mint jeleztük — hétfőn ülést tartott Hollaky főispán elnöke alatt. Egy fiatal kezdő iparosnak 160 K rövid lejáratu kamatmentes kölcsönt engedélyezett. Az aradi székely otthon jelentését örvendtes tudomásul vette s a kereskedelemügyi minisztertől a székely háziiparczikke kedvezményes vasuti szállítást kérelmezi. Egyes iparczikkekből egy szállítmányra elegendőt vásárolnak s azt kísérletképpen az alföldi székely társaságoknak elküldik. Kérdést intéznek a hódmezővásárhelyiekhez, hogy nyírfában minő télgáztartmányokat tudnának értékesíteni. Az aradi székely otthon jelentésének a „Székely-Udvarhely”-ben való közlését elhatározták, hogy arról a vármegyénkben levő székely háziiparosok is tudomást szerezzenek.

— **Gyermek-színház.** A róm. kath. leányiskola növendékei jelenben is megtartották szokásos színházi játékaikat. Kedves, közvetlen naivsággal, dicséretre méltó betanulással és élénkséggel játszottak a kis leányok. A termet előkelő közönség töltötte meg s úgy ők, mint a mamák csakugyan őszinte szívet örövendhetek gyermekeiknek, kik oly bátorsággal és bizossággal mozogtak a nyilvánosság előtt. Az egyes darabok előadásáról, rendezéséről csak dicsérőleg nyilatkozhatunk. Az érdem mindenekelőtt az irgalmas nővérek főnöknőjét illeti meg, a ki fáradságot nem kímélő buzgalommal működött a kicsinyek betanításánál s kinek törekvését legszívesebben jutalmazta az az elismerő tetszés-nyilvánulás, mely a közönség részéről minduntalan nyilatkozott. Az egyes darabok közötti szüneteket Gaibel Szeverin bájos zongorajátéka töltötte ki. Szóval ilyen élvezetes délután megérdemelte, hogy mindenki érdeklődéssel nézze a növendékek törekvése s komoly munkára valló előadását. Köszönet a nővéreknek! Övék is az érdem.

— **Az udvarhelyvármegyei muzeum-egyesület** nevében köszönetet mondok e helyen Nosz Gusztávné urnőnek, ki az alapítandó vármegyei muzeum pénz- és éremgyűjteményének gyarapítására egy drb ezüstpénzt s két drb rézpénzt ajándékozott, továbbá Janecsek József ipari szakiskolai művezető urnak, ki ugyanezen czélra 15 darab ezüstpénzt, 24 drb rézpénzt, 6 drb érmet s egy emlékkeresztet adományozott. Csehely Adolf muzeumi igazgató.

— **A süköi dal- és ifjusági egyesület,** mely már negyedik éve áll fenn, február hó 21-én az iskolai harmonium-alap javára szépen sikerült, színelőadással egybekötött tánczestélyt rendezett. Színrekerült a „Cserebogár” népszimű A szereplők az egyesület tagjaiból kerültek ki. Kovács Elek (nyug. őrnagy), Kis Berta (az őrnagy leánya), Kis Gábor (báró Székely), Kovács Liza (Eszter), Simó András (falusbíró), Csáki Vilma (a bíró felesége), Kovács Jóska (a bíró fia), Kovács Dezső (Buczkó), Kis Albert (fiskalis), Simó Ida (falusi asszony) és Simó Berta (előbbinek leánya) volt. A közönség teljes elismeréssel jutalmazta mindeniket. A nézők sorában láttuk vármegyénk szeretve tisztelt kir. tanfelügyelőjét Sziklay P. Gyulát is, akit ez alkalommal kedves családjával együtt már másodszor volt szerencsénk körünkben tisztelhetni. Megbizatásom szerint, a Tanfelügyelő urnak e helyen kívánom tudomására hozni, hogy mulatságunkban történt megjelenésére sokáig kellemesen fog visszalelkeezni hálás ifjusági egyesületünk, ugyszintén a helybeli és a vidékről összesereglett, igazán válogatott székely közönségünk is. Engedje meg, hogy hálás köszönetemet fejezzem ki e helyen is a Tanfelügyelő urnak azon szívessegeért, hogy engem néptanítói missziómban személyes jelenléte által oly hathatósan támogat; ifjusági egyesületünk tagjait lelkesíti, buzdítja, minek örvendtes eredménye a tagok szaporodása. Ez Toró Dénes helybeli ev. ref. lelkész urnak a dalkör tagjává történt jelentkezésében már is tapasztalható. Az erkölcsi siker jelzése után hadd számoljak be az estély anyagi oldaláról is. Bevétel volt 48 K 50 fillér, kiadás 18 K 10 f, maradt tehát 30 K 40 f tiszta jövedelem. Felülfizettek: Sziklay P. Gyula kir. tanfelügyelő 4 K 60 f, Toró Dénes ev. ref. lelkész 2 K 60 f, Olasz Domokos 80 fillért. Hálás köszönet a felülfizetőknek, valamint a szíves pártfogásért a megjelent közönségnek s ezek közt a farszádi fiatal legényeknek is. Olasz Domokos, tanító.

— **Az udvarhelyvármegyei népnevelési egyesület** a fenyédi róm. kath. iskola részére 100 koronás alapítványt tett a szegény iskolás gyermekek tanszer szükségleteire. A szép alapítványt az egyesületnek e helyen is hálás köszönetünket nyilváníttuk az iskolaszék nevében. Fenyéd, 1903. február hó 25-én. Fekete Imre plebános, iskolaszéki elnök.

— **Nyilvános köszönet.** A február 22-én tartott kath. leány-növeldei gyermek-színház alkalmából felülfizetni szíveskedtek: Fábrián József 10 K, Schönthal Mór 2 K, Bagossy Béla 2 K, Kassay F. Ákos 1 K 20 f, Kovács János 2 K, Sterba Ödön 2 K, Fekete Imre 2 K, György Lázár 5 K összesen 26 K 20 f, kiknek ez uton mond hálás köszönetet az intézet főnöknője.

— **Allattenyésztésünk.** A segesvári állattenyésztési kerületi felügyelőség mult évi működéséről Meisner Ernő segédfelügyelő, a kerület gondos és tevékeny vezetője terjedelmes jelentésben számol be Darányi Ignác földmívelésügyi miniszternek. Az érdekes jelentés felöleli a kerület szarvasmarha-, ló-, sertés-, juh- és baromfitenyésztését s azokról számszerűleg nyújt tájékoztatást. A jelentést közelebbről hozni fogjuk.

— **Köszvényes és csuzos betegeknek** kitűnő eredménnyel alkalmazzák az orvosok a Zoltán-féle kenőcsöt, mert ez még oly betegeknek is, kik évek óta szenvednek, pár nap alatt tökéletes gyógyulást idéz elő. Kapható üvegje 2 koronáért Zoltán Béla gyógytárában Budapesten.

— **Tenyészállatvásár.** Segesvár város kormányhatóságilag engedélyezett tenyészállat vására e hó 12-én az új vásártéren lesz. Helypénzeket vagy más díjakat nem szednek.

— **Nyilvános számadás.** A Szombatfalva városrészben folyó hó 21-én rendezett gyermek-színelőadással összekötött kosaras tánczestély összes bevétele 46 K 46 f, kiadás pedig 22 K 92 f. Tiszta jövedelem 23 K 34 f volt. Felülfizettek: Sipos Károly s. lelkész 1 K, Jakab Antal vasuti raktárnok és Fernengel Frigyes kereskedő 1—1 K, Szentkirályi Árpád, ifj. Szöllösi Samuel 40—40 f, Péterffy Béla malomfalvi kántortanító 60 f. Fo-

gadják úgy az igen tisztelt felülfizetők, valamint a szíves résztvevők a nyilvánosság útján is kolánk nevében kifejezett hálás köszönetet Szombatfalván, 1903. február 24. Gál Mihály kántor-tanító.

— **Gyümölcsös kertek** tulajdonosainak a lom Nán Miklós szakképzett kertmunkást, jelenleg nálam foglalkozik a gyümölcsfák metszésével, tisztításával. Kinek csak egy szép gyümölcsfája van, annak is megérdemelt, hogy azokat megtisztítsa most, mivel gyönyörű szakképzett gyümölcskertész-munkás. Solymossy Endre.

— **Mindenki tudja,** hogy a Mauthner-impregnált takarmányrépamag a legnagyobb mést adja, hogy konyhakerti magvaiból a jobb főzelék és zöldség terem és hogy virág magvaiból fakad a legszebb virág. Szóval Mauthner-féle magvak a legjobbak, készletei legnagyobbak és árai igen olcsók.

Közigazdaság.

Az Udvarhelyvármegyei Gazdasági Egyesület

Sz. 66—1903.

Meghívó.

Az udvarhelyvármegyei Gazdasági Egyesület márczius hó 3-án délelőtt 10 órakor Székelyudvarhelyt, a vármegyei ház kistermében

közügyűlést

tart, melyre az egyesület tagjai tisztelettel meghívottak.

Tárgysorozat:

1. Elnöki megnyitó.
2. Titkári jelentés.
3. Pénztári jelentés.
4. Az 1903-ik évi költségeloirányzat me-

állapítása.

5. Indítványok tárgyalása. (Az alapszabály 18. §-a szerint csak azon indítványok tárgyalhatók a közgyűlésen, amelyek a közgyűlést megelőzőleg 4 nappal az elnökséghez benyújtattak.)

A közgyűlést megelőzőleg 3/10-kor az elnöki hivatalos helyiségben választmányi ülés tartatik, a mely a tagok felvétele és a közgyűlés elé terjesztendő indítványok felett határoz.

Székelyudvarhelyt, 1903 február 20.

HLATKY MIKLÓS, HOLLAKY ARTHUR,
titkár, elnök.

Szerkesztői üzenetek.

Tanítónak Helyben. A cikk írójának esze ágában sem volt a tanítóságot általánosságban bántani. Ha erről lett volna szó, elképzelheti, hogy nem adunk volna helyet a közleménynek. Itt egy pár — mindnyájunk előtt sajnósa ismeretes — speciális esetről van szó. S éppen a tanítótestület erkölcsi reputációjának érdekében — hogy kell leg orvosolhassa a bajokat — hoztuk nyilvánosságra azokat a dolgokat. Célunk azonban nem volt és nem is lehetett, hogy névszerűen pellengérezzünk ki valakit s a nevek ezért maradtak el. Szolgáljon ez önnek és mindnyájuknak teljes megnyugvásul. S legyen béke velünk.

K. M. F. Helyes cikkelyét közelebbről hozni fogjuk. Szíves üdvözlét!

Nyilt-tér.*

Rövid használat után nélkülözhetlen.

Igen alkalmas utazásoknál.

Egészségügyi hatóságok által megvizsgálva.

Bizonyítvány kelt Bécsben, 1887. júl. 3-án.

Kalodont

nélkülözhetlen

fogtisztító szer.

Elsőrangú hygienikusok elismerik, hogy egészségünk fenntartásánál nem nélkülözhető a fogak és a szájüreg gondos ápolása. Nevezetesen gyomorbetegségek hátríthatók el ezáltal. Ennél legsikeresebbnek bizonyult a „KALODONT”, mely az antiszeptikus hatást a fogaknál szükséges mechanikus tisztítással kitűnően egyesíti.

Apró hirdetések.

rovatban minden szót 4 fillérért, vastagabb betűvel 8 fillérért közöl a kiadóhivatal.

Sinosan butorozott szoba

külön bejárattal — azonnal kiadó Soha Alánál Székelyudvarhely, Attila-utca 13. sz.

Kiadó Az Incze-féle háznak földszintje (Szabó Gyula könyvkötő lakása) egészen kiadó. Értekezhetni özv. Német Mártonnéval íkszád (Háromszékvármegye)

Eladó háztelek. Székelyudvarhelyt a Vár- és Csörgő-utcák között 443—445. ház-számok alatt, a székelyudvarhelyi 1028. sz. tjkvben 1006/a., 1008/2 a/2 hr. sz., 149 □ól területű telek épületeivel együtt azonnal eladó. Levelezéssel értekezhetni: **Bonda Péter** százados lakásán Budapest, X. Szabóky-utca 12.

Legfinomabb cukrász-sütemények *Ernszt György* cukrászatában Székely-Udvarhelyt (Főter, piacszor) kaphatók. Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan teljesíttetnek.

MELEG SÓSFÜRDŐ!

Minden hétfőn, szombaton és vasárnap a **Gergely Ferencz sósfürdőjén** meleg fürdő kapható. A fürdő szobák és az ezek előtt levő folyosó fűtve van. Egy kádfürdő ruhával 45 kr.

Uri házhoz jó tanuló fiuk, hivatalnokok étkezésre és szállásba fogadtatnak. Egy szépen butorozott szoba kiadó. Cím a kiadóhivatalban megtudható.

A MAGYAR ÉS VILÁGIRODALOM KINCSESHÁZA

SZERKESZTI:

RADÓ ANTAL.

REMEKIROK KÉPES KÖNYVTÁRA.

LAMPÉL RÓBERT-féle (WODIANER F. és FIAI)

Csészkir. udvari könyvkereskedés kiadása.

Ára: Díszkötetben: 250 kor.

KÖNYVET

füzve: 200 korona.

GYÖNYÖRŰ DISZKÖTÉSE

HAZI KÖNYVTÁR.
ÖTVEN kötetben felölteti a MAGYAR és a KÜLFÖLDI irodalmak legértékesebb remekműveit.

A MAGYAR REMEKIROK gondos szorgalommal, a KÜLFÖLDI REMEKIROK részint a régi jó, nagyrészt kiváló új fordításokban, elsősorban az esztétikus és írók bevezetésével, jegyzetekkel és magyarázatokkal, jelennek meg.

A BEVEZETÉSEK SZERZŐI A KÖVETKEZŐK:

ÁBRÁNYI EMIL
ALEXANDER BERNÁT
ÁMBRUS ZOLTÁN
ANGYAL DAVID
BÁNÓCZI JÓZSEF
BALASSA JÓZSEF
BEÖTHY ZSOLT
DÖCZI LAJOS BÉRO
ENDRÖDI SÁNDOR
FERENCZI ZOLTÁN
HARASZTI GYULA
HEGEDÜS ISTVÁN
HEVESI SÁNDOR
IGNOTUS
JUNIUS
KÖSSUTH FERENCZ
MEGYESY LÁSZLÓ
PALÁGYI MENYHÉRT
RADO ANTAL
RÁKOSI JENŐ
RIEDL FRIGYES
SZÁSZ KÁROLY
VÁCZY JÁNOS
VÁRADI ANTAL
ÉS MÁSON.

AGYÜJTEMÉNYBŐL megjelent már HÉT KÖTET:

I-II. PETŐFI SÁNDOR, összes költeményei. III-IV. KISFALUDY SÁNDOR, összes költeményei. V. SHAKSPERE Remekai I. (Goriotanus, Othello, Romeo és Júlia). VI. MOLIÉRE Remekai I. (A fűszén, Dandin, A kényeskedő, A botcsinálta doktor). VII. TÖTH MÁLMAN, válogatott költeményei. A hét első kötet 3150 oldal (197 ik.) és 151 illusztráció!!!
Az 1902 évi sorozat: I. M. BÉRTSENYI DÁNIEL, Munkái. II. SCHILLER, költeményei. III. MADACH IMRE, Munkái. IV. KÖSSUTH LAJOS, Munkái. V. HOMEROS, Munkái. VI. TÖTH EDE, Munkái.

A TOVÁBBI KÖTETEK TARTALMA A KÖVETKEZŐ:

Aischylos * Garay János Kölcsey Ferencz Reviczky Gy.
Balassa Bálint Goethe (I-II) Hurucz költészet Shakspeare (III)
* Bajza József Gvadányi József Leopoldi Sophokles
Byron (I-II) Gyöngyösi István Miksa Kálmán Széchenyi István
Csokonai Heine Molière (II) Tegner
Deák Ferencz Homeros (II) Musset Tinódi
Euripides Katona József Népéltész (II) Virág Benedek
Földes Ferencz Kálmán József Niebelungenek Virgilius
Földes Ferencz Kálmán József Niebelungenek Virgilius
Földes Ferencz Kálmán József Niebelungenek Virgilius

A * gal jelzett írók házhincsesé válásuk után már közeli időpontjában fognak megjelenni.

MEGRENDELŐ

JEGY.

Ezzel megrendelem a REMEKIROK KÉPES KÖNYVTÁRA = I. sorozatát 50 kötetben fűzve 200 koronáért. I. sorozatát 50 kötetben kötet 250 koronáért.

és kötetben megrendelem a REMEKIROK KÉPES KÖNYVTÁRA = I. sorozatát 50 kötetben fűzve 200 koronáért. I. sorozatát 50 kötetben kötet 250 koronáért.

Név és állás:

Lakhely:

A rendelés vissza nem vonható. Az első részlet az első szállításhoz utólagosan.

Emeletes lakás azonnal, vagy Szent-György napra kiadó. Hozzávalókból. Ha a konyha földszint lehet: úgy 3 szoba s konyhából állhat. Főpiac téren. — Raktárnak: egy földszinti szoba: Hármasszobás helyiség, nagy, száraz, világos szellős pincék. Kereskedőknek, raktárnak alkalmasok! — Önálló lakás, külön udvarral, kerttel — esetleg konyhakertszetnek igen alkalmas — egy és egy negyed holdnyi kerttel, mesterséges öntözésre könnyen berendezhető fekvéssel, kuttal az udvaron, kitűnő vízzel — 3 szoba, konyha, kamara, egy igen nagy, műhelynek alkalmas, száraz és egy kisebb pincével, pitvarral, alatta földi kamara, sütőház, istálló, szekérszinek, sertés-ól, tyúk-ól stb-vel felszerelve, azonnal 3-6 évre hasznosbérbe adó. Értekezhetni KONCZ ÁRMIN gyógyszerész Székelyudvarhelyt, a gyógytár melletti irodában bármikor.

Sz. 8—903 képv. test.

Hirdetmény.

Oklánd község korcsmaháza s telek bérbe adatik Oklánd község házában 1903 márczius 20-án d. e. 9 órakor megtartandó nyilvános árverésen 3 egymásután következő évre, vagyis 1904. évi január 1-től 1906. évi december 31-iki időtartamra.

Kikiáltási ár 4000 korona, bántpénz ennek 10 százaléka.

A bérlet tárgyát képező korcsmahelyiséghez bérlo nevére az italmérési engedélyt a község szerzi meg.

Egyéb feltételek a körjegyzői irodában megtekinthetők.

Oklánd, 1903. február 25.

BEKŐ MIHÁLY
bíró.

**A Richter-féle
LINIMENTUM CAPS. COMP.
Horgony-Pain-Expeller**

Egy régi kipróbált háziaszer, amely már több mint 33 év óta megbízható bedörzsölésül alkalmazatik köszvények, csúszlók és meghűléseknek.

Intés. Silányabb utánzatok miatt bevételekért óvatosak legyünk és csakis eredeti üvegeket dobozokban a „Horgony” védjeggyel és a „Richter” cégjegyzéssel fogadjunk el. — 80 f., 1 k. 40 f. és 2 k. árban a legtöbb gyógyszerárban kapható. Főraktár: Török József, gyógyszerész Székelyudvarhelyt, Budapest.

Richter F. Ad. és társa,
csász. és kir. udvari szállítók.
Rudolstadt.

Eredeti friss töltésben és csomagolásban kapható: Nagysolymosi KONCZ ÁRMIN gyógyszerésztárában Székelyudvarhelyt.

Nyomatott a kiadó- és laptulajdonos Betegh Pál könyvnyomdájában Székelyudvarhelyt 1903.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

SCHOTTOLA ERNŐ

BUDAPEST VI., Andrassy-ut 2. szám.

LEGNAGYOBB RAKTÁR

egészségügyi, kényelmi és sportcikkeiben

Szagmentesen záró szoba-klosettek.

Hygienikus köpő-edények.

Legjobb minőségű gummi-sárczipők és hócipők.

Koresolyák és jégpatkók.

THERMOPHOR:

Testmelegítő, mely tűz nélkül a meleget 3-6 órán át tartja.

Betegtoló kocsik minden árban.

Minden osztályról külön árjegyzékek kívánatra ingyen küldetnek meg

Egyedül valódi angol

Thierry A. gyógyszerész BALZSAMA

Egészségügyi hatóság által megvizsgálva és ajánlva.

Az üvegek felszerelése a keresk. törvény mintavédelme alatt áll.

Allein echter Balsam
aus der „Hilfzengel-Apothek“
in Prag.
A. Thierry in Prag.
bei Rohit-Sauerbrunn.

E balzsam belsőleg és külsőleg használható. Ez: 1. Utólérhetetlen hatású gyógyszer a tüdőnek, a mellnek minden kóros állapotokban, enyhíti a hurutot, csillapítja a váladékot, véget vet a fájdalmas köhögésnek s kigyógyítja a legrégebbi bajokat. 2. Kitűnő hatása van a torokgyulladás, rekedtség és a többi torokbajoknál. 3. Alaposan elűzi a lázakat. 4. Meglepően gyógyítja a gyomor- s a bél-betegségeket és szagatásokat a testben. 5. Szeliden mozditja elő a székelést s a vér tisztulását, megtisztítja a veséket, megszabadít a buskomorságtól s a hypochondriától, javítja az átvégys az emésztést. 6. Nagyszerű szolgálatokat tesz fogfájáskor, odvasfogaknál és szájróhadáskor s általában minden fog- és szájbajoknál, megszünteti a felbűfögést, a szájnak s a gyomornak bűzét. 7. Külsőleg csodálatos gyógyhatással bír a sebekre, új és régi forradásokra, orbáncz kiütést, varak, megfagyott s megégett tagokra ruh, fekély s bőrduzzadás és repedés stb. esetében megszünteti a fejfájást, zugást, szagatást, köszvényt, fül-fájdalmat stb. Ügyeljünk mindig pontosan az itt látható zöld apácza védjegyre. Hamisítástól legjobban megóv az, ha közvetlenül tőlem gyáramból rendelnek eredeti szab. kartonokban Ausztria-Magyarország minden postaállomására bérmentve 12 kis vagy 6 dupla üveg 4 koroná. Bosznia és Herzegovina részére 4 korona 40 fillér. Kevesebb nem küldetnek széjjel. Sztéküldés csak előrefizetés vagy előleg küldése mellett.

Miért szenved ön? holott minden féle és fajta, még oly régi sebre biztos gyógyulást talál és majdnem mindig elkerüli a fájdalmas és veszélyes operálást valamint amputálást

Thierry A. gyógyszerész egyedül valódi Centifolia-kenőcs

használatánál, rendkívül jó hatású, a sebek gyógyulásánál valamint a fájdalmak enyhítésénél utólérhetetlen. A valódi centifolia kenőcs alkalmazható: A gyermekágyasok rossz természetű mellbajainál, szoptatók mellkeményedése, a tej elapadásának, az orbáncznak eseteiben, továbbá mindenféle régi sérvek, láb- és csontnyílások, sebek, folyások, dagadt lábak s csont-evesedéseknek, vágás, szurás, lövés és ütés által előidézett sebeknek; az idegen testek, pl.: üveg, szálka, homok, tövis, serét stb. eltávolításánál; mindenféle daganat, kinövés, képződmény, karbunkulus és ráknál; végre pokolvar, körömféreg, körömgülyés, a lábnak járásközben történt kisebesülése, fagyás és égetés okozta sebek, a betegek és gyermekek fekvés általi kisebesülése, torokdaganat, meggyült vér, fülzugás stb., stb. eseteiben. — A szállítás kizárólag az összeg előre küldése mellett eszközöltetik. Két tégely csomagolással, postai szállítási díjjal együtt 3 korona 60 fillér. Számos eredeti bizonyítvány rendelkezésre áll. Arra kérek mindenkit, hogy óvakodjék a hatás nélküli hamisítások vevésétől s arra ügyelni, hogy a tégelybe be van-e a fenti védjegyem és cégem: Thierry (Adolf) Limited gyógytára az „Orangyal Pregradában, égetve.

Ezen gyógyhatásukban fölülmulhatlan két szer nemcsak a romlásnak nincs kitéve, sőt ellenkezőleg, minél régebbi, annál értékesebb és hathatósabb, nem árt sem a fagy, sem a forróság, tehát minden évszakban használhatók. Majdnem minden esetben segítenek és eredménnyel járnak, legalább az orvos érkeztéig, természetesen nem szabad hamisítványokat vagy hasonló feldicsért érték- és hatás nélküli úgynevezett pótszereket venni, melyekért a pénzt haszontalanul dobják ki, hanem mindig ezen rég kipróbált olcsó és megbízható, emellett teljesen ártalmatlan, világhírű szereket kell használni, melyeknek minden családban az eshetőségekre készenlétben kellene lenni. Hol olyant nem kapunk, mely a valódiság minden jelét magán viseli, rendeljük meg egyszerűen direkte és cizimezzük:

Thierry Adolf „Orangyal-gyógyszertár” Pregrada

Rohitsch-Sauerbrunn

mellett. Központi raktár Budapesten Török F. gyógyszerárban, Zágrábban Mittelbach S. gyógytárban és Bécsben Hradi L. gyógytárban.

